

Bilag til Regionsrådets møde d. 3. december 2013

Dato 29-10-2013

Sanne Bjeldbak-Olesen

Sanne.Bjeldbak-Olesen@stab.rm.dk

1-30-72-203-07

Side 1

Statusnotat for implementering af anbefalinger fra Kardiologiudredningen

En regional arbejdsgruppe har i slutningen af 2012 udarbejdet en udredning af hjerteområdet (Kardiologiudredningen) med anbefalinger til, hvordan regionen fremover kan gøre endnu mere for at øge kvaliteten og effektiviteten i behandlingen af hjertepatienter i Region Midtjylland.

Regionsrådet godkendte i april 2013 udredningen som grundlag for den videre udvikling af hjerteområdet i Region Midtjylland.

Implementeringen af rapportens anbefalinger er en løbende proces, og i dette notat gives en status for de initiativer, som er igangsat på baggrund af udredningens hovedanbefalinger samt for de initiativer, der forventes igangsat.

Flaskehalsproblematik som følge af ventetid til ekkokardiografi

Den stigende efterspørgsel efter hjerterelaterede hospitalsydelser har sat kapaciteten inden for kardiologien under pres. Dette gælder ikke mindst kapaciteten til udførelse af ekkokardiografier (ultralysundersøgelser af hjertet), som er den hjerterelaterede undersøgelsesmetode, der anvendes hyppigst.

For at nedbringe ventelisterne på ekkokardiografiområdet anbefalede arbejdsgruppen tre tiltag:

Inddragelse af andre faggrupper i ekkokardiografiopgaven

Som led i inddragelsen af andre faggrupper i ekkokardiografiopgaven er der blevet oprettet et et-årigt kompetenceudviklingsforløb for sygeplejersker med henblik på at foretage basal ekkokardiografi. Det første forløb opstartes i december 2013 med plads til 18 deltagere. Forhåbningen er at ekkosygeplejerskerne kan aflaste presset på de kardiologiske speciallæger i forhold til at udføre ekkokardiografier. Enkelte enheder i regionen har allerede uddannet deres egne sygeplejersker i ekkokardiografi og har derfor erfaringer på området, som kan komme de andre enheder til gode.

Etablering af et Kardiologisk Visitationssamarbejde (KVS)

Status på etablering af et kardiologisk visitationssamarbejde blev forelagt Regionsrådet i juni 2013. Heraf fremgår det, at der var enighed blandt hospitalerne om, at det vil være den bedste løsning, hvis det enkelte hospital er i stand til at varetage opgaven med ekkokardiografier i forhold til eget optageområde. Hospitalerne har derfor arbejdet på at øge kapaciteten ved blandt andet at udvide åbningstiderne, øge antallet af spor og tilkøbe ekstern kardiologbistand, hvilket har nedbragt ventelisterne betydeligt. På Hospitalsenheden Vest har der desuden været iværksat et meraktivitetsprojekt, der omhandlede 1200 ekkokardiografier.

Derudover er der oprettet en bagstopperfunktion på Regionshospitalet Silkeborg, som fungerer således, at hospitalet er forpligtet til altid at kunne give en tid til undersøgelse, sådan at patienten kan blive udredt inden for 30 dage. På baggrund heraf har hospitalet udvidet med et aftenambulatorium, og ventetiden til en ekkokardiografi er akuel to uger.

Afdækning af indikationerne for og behov for kapacitetsforøgelse inden for ekkokardiografi

Den regionale styregruppe på hjerteområdet drøfter løbende udviklingen i ventetiderne til ekkokardiografi, særligt i relation til indførelsen af udredningsretten. Det kardiologiske specialråd vil endvidere blive inddraget med henblik på en vurdering af, om der er behov for at udarbejde klarere retningslinjer angående indikation for ekkokardiografi. I tillæg hertil bidrager Region Midtjylland til drøftelser i Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner om udfordringerne på ekkokardiografiområdet.

Styrkelse af samarbejdet mellem almen praksis og hospitalerne

Hospitalerne i Region Midtjylland har ønsket, at kommunikationen og samarbejdet med almen praksis styrkes, således at der opnås mere smidige og effektive patientforløb. Udredningen anbefalede bl.a. at se på, om henvisningerne fra almen praksis kan forbedres, så det er nemmere for hospitalerne at visitere patienterne samt at se på almen praksis' mulighed for at

få faglig sparring og vejledning på hospitalerne, således at de i højere grad selv kan stå for udredningen af patienterne.

Der er nedsat en regional arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra almen praksis og hospitalerne, som er i gang med at udarbejde vejledninger og retningslinjer for samarbejdet på hjerteområdet mellem almen praksis og hospitalerne. Der arbejdes bl.a. på en vejledning for, hvad en henvisning fra almen praksis skal indeholde, inklusive vejledning om hvordan symptomer bedst beskrives og hvilke undersøgelser, som almen praksis kan henvise til. Derudover udarbejder gruppen en beskrivelse til almen praksis af de forskellige hospitalers tilbud om hjertemedicinske akutklinikker og lignende tiltag. Dette er for at give almen praksis et overblik over de forskellige muligheder for at sende patienterne til hurtig udredning uden at skulle henvise dem som hjertepakkepatienter.

Som led i drøftelserne om at nedbringe ventelisterne på ekkokardiografiundersøgelser er gruppen derudover i gang med at udarbejde en vejledning om, hvornår almen praksis kan bestille en ekkoundersøgelse uden kardiologudredning med henblik på, at efterfølgende udredning af patienten foregår hos egen læge, og hvornår almen praksis bør henvise til ekkoundersøgelse inklusiv vurdering af en kardiolog på hospitalet. Dette vurderes at kunne spare kardiologressourcer, fordi kardiologerne ikke skal bruge tid på at vurdere patienter, som almen praksis selv kan udrede.

I forhold til at sikre at almen praksis får let adgang til faglig sparring med hospitalerne, er det i forbindelse med forberedelserne til udredningsretten besluttet, at alle hospitaler i Region Midtjylland skal oprette telefonlinjer, hvor de praktiserende læger hurtigt kan få direkte specialistrådgivning. Den let tilgængelige specialistrådgivning har til formål at muliggøre, at flere patienter færdigudredes og/eller behandles i den primære sektor.

Indførelse af pakkeforløb for patienter med hjertearytmi

Efter indførelsen af hjertepakkerne er ventetiden blevet nedbragt for de patientgrupper, der falder ind under en hjertepakke. I Region Syddanmark er der udover de landsdækkende hjertepakker indført et pakkeforløb for patienter med hjertearytmi, og regionen har haft gode erfaringer hermed. Kardiologiudredningen anbefalede, at der også i Region Midtjylland indføres pakkeforløb for patienter med hjertearytmi med henblik på at nedbringe ventetiden også for denne patientgruppe. På baggrund af indførelsen af udredningsretten, som sikrer ret til hurtig udredning for alle patientgrupper, er det blevet besluttet at vente med at implementere denne anbefaling.

Udbredelse af hjerte-CT-funktionen til alle hospitaler i regionen

Med henblik på at sikre at alle hospitaler kan understøtte hurtig udredning og afklaring af patienter, som mistænkes at have koronar hjertesygdom (forsnævring af årerne i hjertet), anbefalede Kardiologiudredningen, at der skulle fastlægges en samarbejdsmodel for udbredelse af hjerte-ct-funktionen til alle hospitaler i Region Midtjylland.

På den baggrund er der nedsat en arbejdsgruppe, som ser på den fremtidige organisering af hjerte-ct i Region Midtjylland. Med udgangspunkt i drøftelser vedrørende data om antallet af hjerte-ct-scanninger og lignende hjerteundersøgelser har gruppen konkluderet, at der er tilstrækkelig patientvolumen i de enkelte optageområder til at opretholde hjerte-ct-funktionen på alle hospitaler. Gruppen har desuden drøftet oplæg til minimumskrav for hjerte-ct-funktionen, både fra gruppens medlemmer og Sundhedsstyrelsen, og er på den baggrund i gang med at udarbejde et forslag til samarbejdsmodel. Forslaget forventes præsenteret for den regionale styregruppe på hjerteområdet d. 18. november.

Aarhus Universitetshospital som spydspidshospital på hjerteområdet

Den hjertemedicinske afdeling på Aarhus Universitetshospital udgør ét af de to store hjertecentre i Danmark. Det er en fælles vision for hospitalerne i Region Midtjylland, at universitetshospitalet i Aarhus også fremover er i front på hjerteområdet lokalt, regionalt, nationalt og internationalt.

For at Aarhus Universitetshospital også fremover kan være i front på hjerteområdet anbefalede Kardiologiudredningen, at der udpeges en række ikke-højt specialiserede funktioner, som Aarhus Universitetshospital kan afgive til regionshospitalerne med henblik på frigivelse af kapacitet til dels at udvikle og iværksætte nye undersøgelses- og behandlingsmetoder, dels at fastholde/øge aktiviteten inden for de kardiologiske højt specialiserede funktioner, som hospitalet allerede varetager i dag.

Der er nedsat en arbejdsgruppe under Lederforum for Økonomi, som drøfter forskellige modeller for ændring af patientstrømme og flytning af kapacitet fra Aarhus Universitetshospital til regionshospitalerne. Arbejdet gælder specielt flytning af kapacitet fra Aarhus Universitetshospital til Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens, men vil også kunne få effekter for Hospitalsenhed Midt og Hospitalsenheden Vest. En model for flytning af aktivitet forventes fremlagt for Regionsrådet primo 2014.

Derudover igangsættes der et arbejde med at se nærmere på kapacitetsflytninger inden for en række specialer. I første omgang vil der blive set nærmere på specialet gyn/obs, mens specialet intern medicin, inklusive kardiologi, vil blive gennemgået på et senere tidspunkt.

Den kardiologiske vagtdækning i akutafdelingerne

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at der på alle akuthospitaler er døgndækkende vagtberedskab inden for de internt medicinske specialer, herunder det kardiologiske speciale. Endvidere skal der være speciallæger med kompetence til at foretage akutte ultralydsundersøgelser, herunder ekkokardiografi. Kardiologiudredningen anbefalede derfor, at der på akuthospitalerne skal kunne foregå kardiologisk vurdering døgnet rundt.

Der er i Region Midtjylland i dag ikke tilstrækkeligt med kardiologiske speciallæger til at sikre kardiologisk tilstedeværelsesvagt på alle akuthospitaler 24 timer i døgnet. Én måde at imødekomme udfordringen på er at lade yngre læger under videreuddannelse i det sidste år af deres uddannelse indgå i vagtdækningen på lige fod med de kardiologiske speciallæger, og dette anbefalede Kardiologiudredningen. Kardiologiudredningen pegede også på muligheden for at uddanne akutlæger til at deltage i varetagelsen af døgndækket ekkokardiograf efter delegation fra kardiologisk speciallæge.

Varetagelse af kardiologisk speciallægedækning af akutafdelingerne indgår i det samlede arbejde med implementering af akutplanen. I denne forbindelse arbejdes i overensstemmelse med anbefalingerne fra Kardiologiudredningen på muligheden for at lade yngre læger under videreuddannelse i det sidste år af deres uddannelse indgå i vagtdækningen på lige fod med de kardiologiske speciallæger. Tilsvarende indgår overvejelser om at lade akutlæger uddanne til at kunne foretage ekkokardiografi.

Der er dog fortsat forskel på, hvordan de enkelte hospitaler har organiseret det kardiologiske vagtberedskab, og i hvilket omfang kardiologien er til stede på akutafdelingerne.

Kardiologiudredningen anbefalede, at patienter med klare hjertediagnoser skal indlægges direkte på hjerteafdelingerne, mens patienter med uklare symptomer skal indlægges på akutafdelingerne.

I forbindelse med implementering af Akutplan for Region Midtjylland er det vedtaget, at alle akutte patienter skal indlægges via akutmodtagelserne. En af de få konkrete undtagelser fra dette princip er patienter med STEMI (stor blodprop i hjertet). Ved mistanke om STEMI

foretages EKG præhospitalt. Resultatet konfereres telemedicinsk med vagthavende kardiolog, hvorefter patienter med mistanke om STEMI indlægges direkte på kardiologisk afdeling.

Diagnostisk Centers særlige rolle inden for kardiologien

Den medicinske afdeling ved Regionshospitalet i Silkeborg blev i 2007 udnævnt til Diagnostisk Center i Region Midtjylland. Diagnostisk Center har til opgave at skabe mere hensigtsmæssige patientforløb – en udviklingsopgave der blandt andet bygger på afdelingens brede faglighed, hvor alle de medicinske specialer er samlet i én og samme afdeling. Kardiologiudredningen anbefalede, at der fortsat igangsættes nye kardiologiske udviklingsprojekter på Diagnostisk Center ved Regionshospitalet Silkeborg samt at erfaringerne fra Diagnostisk Center på længere sigt udbredes til resten af regionen.

Som eksempel på et aktuelt udviklingsprojekt starter Diagnostisk Center, Silkeborg en ny klinik for hjertepatienter, der ikke passer ind i de etablerede hjertepakkeforløb. Diagnostisk Center skal evaluere klinikken med henblik på, om projektet senere skal udrulles til andre hospitaler i regionen og landet. Udredningerne vil foregå i SammeDagsUdrednings-klinikken, hvor der planlægges åbnet endnu et spor. Der planlægges tilknyttet flere videnskabelige projekter til klinikken.

Speciallægemangel

Der er de seneste år kommet et generelt større pres på speciallægeressourcerne, samtidig med at flere regionshospitaler har oplevet problemer med rekruttering af speciallæger til ledige stillinger. Set i lyset af det øgede pres på lægerne vurderes det hensigtsmæssigt at inddrage andre faggrupper i løsningen af diverse kardiologiske opgaver.

Som nævnt ovenfor er der oprettet et kompetenceudviklingsforløb for sygeplejersker med henblik på at foretage basal ekkokardiografi. Når sygeplejerskerne er færdiguddannet, forventes det, at de kan overtage en del af speciallægerens opgave med at varetage ekkokardiografier og dermed frigøre speciallægeressourcer.

Den regionale styregruppe på hjerteområdet vil løbende drøfte andre muligheder for at inddrage andre faggrupper i de lægelige opgaver.

Bedre udnyttelse af tilgængelig teknologi

Der har igennem længere tid været arbejdet på udvikling af tekniske løsninger til indførelse af systemer til deling af billeddiagnostisk materiale på tværs af hospitaler. Der kører aktuelt to projekter, der skal sikre deling og opbevaring af digitalt billedmateriale; et interregionalt

billedindeks samt en regional EKG-database. De ovennævnte projekter rummer et stort potentiale i forhold til at opnå besparelser, effektivisering og kvalitetsforbedringer på hjerteområdet.

Det interregionale billedindeks forventes igangsat i december og i fuld drift ved årsskiftet. Der vil være integration til EPJ, således at billeder kan tilgås fra en EPJ-trykknop, og det vil være muligt at dele billeder interregionalt med formodentlig Region Sjælland og Region Nordjylland.

EKG-databasen er desværre blevet forsinket på grund af problemer med manglende plads på de regionale servere, hvilket har betydet, at installationen af databasen ikke har kunnet gennemføres. Den regionale styregruppe på hjerteområdet følger implementeringen af EKG-databasen tæt.

Videre arbejde med udredningens anbefalinger

Som nævnt i indledningen er implementeringen af rapportens anbefalinger en løbende proces, og nedenfor nævnes de af rapportens anbefalinger, som forventes igangsat snarest.

Hjerterehabilitering

Alle hjertepatienter i pakkeforløb skal tilbydes rehabilitering af 8-12 ugers varighed. Det er ikke alle hospitaler, der i dag lever fuldt op til disse krav, og Kardiologiudredningen vurderede, at der er behov for en fokuseret indsats for fremover at sikre, at kravene i hjertepakkerne efterleves også på dette område. Udfordringerne på rehabiliteringsområdet er i høj grad relateret til kapacitetsproblemer, og udredningen anbefalede derfor, at kommunerne kunne overtage en større del af rehabiliteringsopgaven.

Implementeringen af denne anbefaling har afventet Sundhedsstyrelsens nationale kliniske retningslinje for hjerterehabilitering. Retningslinjen blev offentligtgjort 11. oktober, og implementeringen af udredningens anbefalinger vil blive igangsat snarest.

Virtuelle hjertekonferencer

Flere af de kardiologiske afdelinger i regionen deltager i fælles hjertekonferencer, hvor faglig viden udveksles og diagnostik og beslutning om videre behandlingsforløb for patienter med komplicerede hjerteproblemer afklares.

Det er dog vurderingen, at videokonferencesystemet endnu ikke anvendes i et tilstrækkeligt stort omfang, hvilket er til trods for stor interesse særligt fra regionshospitalernes side i at deltage i hjertekonferencer med Aarhus Universitetshospital. Kardiologiudredningen anbefaler

derfor, at der tilstræbes en øget anvendelse af videokonferencemulighederne på hjerteområdet.

Status for brug af videokonferencsystemt og eventuelle tiltag for at øge anvendelsen vil blive drøftet i november 2013.

Den voksende gruppe af ældre kardiologiske patienter

En stadig større andel af de kardiologiske patienter er ældre mennesker. Mens yngre hjertepatienter ofte ikke fejler komplicerede ting og har meget korte liggetider, fejler de ældre hjertepatienter mange forskellige ting, har lange liggetider og har ofte en socialmedicinsk problemstilling.

Kardiologiudredningen anbefalede, at der iværksættes en målrettet indsats for at imødekomme udfordringen med håndtering af ældre kardiologiske patienter. Indsatsen vil fx kunne indeholde elementer som udgående funktioner, efteruddannelse i geriatri, intensivt samarbejde med den kommunale sektor samt større inddragelse af fx forløbskoordinatorer, geriatere, fysio- og ergoterapeuter m.fl.

Implementeringen af anbefalingen vil blive igangsat i 2014.

Behov for ensartet registreringspraksis

Der har i forbindelse med trækning af data for hjerteaktiviteten i Region Midtjylland vist sig at være store udfordringer med at trække tal, der afspejler virkeligheden. Årsagen til den manglende overensstemmelse mellem den hjerteaktivitet, der illustreres i datatrækket og den reelle aktivitet vurderes primært at grunde i forskellig registreringspraksis på hospitalerne.

Kardiologiudredningen anbefalede derfor, at der blev igangsat et arbejde med henblik på udarbejdelse af klare retningslinjer for den fremadrettede registreringspraksis på hjerteområdet.

Implementeringen af anbefalingen vil blive igangsat i 2014.